

Helytörténet a fővárosban

Osztályozás		Tárgy: 91(439Bp)09	
Hely		Hely: 1970.	
Személy		Helyszám	
Budaestre vonatkozó újságcikkek		Szerző: Gede Márton	
Cím: Helytörténet a fővárosban		Köt. v. füz.: (Oldal)	
Forrás:		1970. okt. 10. (Idő)	
		(Hely)	

A MÚLT ISMERETE, a jelen megértése, a jövő formálása — mindez egymástól nem választható külön. Ezért tulajdonítanak a társadalmi, a művelődési szervek egyaránt olyan nagy figyelmet, érdeklődést a város- vagy helytörténeti tevékenység iránt.

— A jubileumi évfordulók alkalmából „földindulást” jelentett a mozgalom számára a „Fekete-fehér” televíziós vetélkedő — mondotta Kurcz György, a népművelési főosztály vezetője. — Mennyiségi és minőségi változás következett be a gyűjtésben, a kutatásban, s nem csupán a képernyő milliós nyilvánossága sarkallta a részvevőket. A tiszszentdői budapesti helytörténeti mozgalom olyan szintre emelkedett, amely a helyzet megszerezett, alapos értékelését kívánta meg, valamint a jövő tennivalóinak összegezését, mégpedig a végrehajtó bizottság előtt. A hozott határozatok pedig a jövőre irány-mutatóak.

Gazdag eredményről tanúskodik néhány monográfia, mint például a *Tény-Promotor* vagy a *Terézváros kétszáz éve*, a *Terézváros munkásmozgalma*, s e művek tudományos igényű és feldolgozásban kerültek publikálásra. A többi kerület gyűjtése is — amelyik eléri a megfelelő színvonalat — kötetbe foglalva kerül az olvasó elé.

— Nem könnyű előteremteni a megjelentetés költségét; a kerületek miből fedezik?

— Némi pénzzel rendelkeznek a tanácsok, de a legtöbb helyen az üzemek, intézmények anyagi erőforrásaira számítanak. S a gyakorlatban az történik: vagy hozzájárulnak az előállítás költségéhez megfelelő összeggel, vagy bizonyos példányszámot megvásárolnak.

— A tudományos igényt, a szakmai hitelességet hogyan biztosítják e kiadványoknál, illetőleg az anyag publikálása előtt?

— Előfordult, hogy néhány kézirat nem érte el a kellő színvonalat. A múltbanézés, a szűk patriotizmus korlátozta a kritikai szemléletet, s egyben a tudományos hitelt. Megjelentetését nem javasoltuk. Tanulság viszont: a spontán kutatómunka a hivatásos szakemberek segítségére szorul, e tekintetben fontos szerepet tölt be a Budapest Főváros Levéltára, s a jövőben is fontos feladata lesz a kerületi kiadványok lektorálásában.

A HELYTÖRTÉNETI MUNKA „műhelye” a szakkör. Ma már mintegy 15—18 helytörténeti szakkör, csoport tevékenykedik részben a művelődési házakban, részben a kerületi népfőntbizottságok mellett. Sajnos, még vannak nagy múltú kerületek, mint a XIII., a II., ahol még nem alakult meg, vagy már meg is szűnt a szakkör.

Nem helyi múzeumokat, hanem helyi gyűjteményeket hoznak létre a történelmi emlékekből. A XVII. kerületben például egy Rákóczi menti parasztházat, Budafokon egy barlanglakást rendeznek be a letűnt kornak megfelelően, különböző tárgyakból. Újpesten — ha a feltételek megérnek hozzá — a nagy hírű munkásságokban kap helyet a gyűjtemény.

Még 1962-ben vb-határozat intézkedett arról, hogy a Budapesti Történeti Múzeum lássa el a helytörténeti tevékenység szakmai felügyeletét. Ez a funkciója a továbbiakban megerősítést nyert, s az intézmény gondoskodik arról, hogy védetté váljék minden előkerülő múzeumi értékű anyag.

A HARMADIK JELENTŐS szakmai tényező, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapesti gyűjteménye. Gazdag anyaggal segíti a mozgalom részvevőit, kutatómunkáját. (Emlékezzünk rá: a tv-vetélkedőben fellebbezhetetlen bizonyossággal döntöttek munkatársai vitás kérdésekben, a páratlan értékű forrásművek, dokumentumok alapján.) Mindhárom tudományos, szakmai fórum összehangolt és tervszerű együttműködésére van szükség, hogy valóban és hathatósan betöltse a szakmai irányítás felelősségteljes feladatát. Természetesen a mozgalmi, szervezési tennivaló továbbra is a Hazafias Népfront szerveire vár.

Gyakran szóba kerül a publicitás hiánya. Elhatározott tény immár, hogy 1972-től rendszeresen adnak ki évkönyvet, amely összegezi a legjobb eredményeket, dolgozatokat közöl. De a napi sajtót, az üzemi sajtót is jobban lehetne hasznosítani e célra.

A FŐVÁROSI helytörténeti munkálkodás újabb jelentős évforduló előkészítésére, majd megünneplésére készül fel: a Pest—Buda—Óbuda egyesüléséből alakult Budapest századik évfordulójára. Ennek jegyében hívják majd össze jövőre a Budapesti Helytörténeti Konferenciát, pályázatokat hirdetnek meg, a tevékenységet körülhatároló jogszabály (tanácsrendelet) -tervezetét dolgozzák ki. Egysszóval tovább rangosítják — társadalmi jelentőségének és a szocialista hazafiságra nevelés fontosságának megfelelően — a fővárosi helytörténeti mozgalmat.